

KIADÓHVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjszakai telefon (nyomda) 2-92

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy hónapra . . . . . 110 "

IX évfolyam • 251. szám

1928 November 20 kedd

* 5699 Kiszlétv 7 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Még e héten megjelenik a „Monitorul Oficial”-ban az ostromállapot és cenzura felfüggesztése

Az igazságszolgáltatási fórumok most tanulmányozzák az amnesztia ügyét

Maniu benyújtotta a régenstanácshoz az ostromállapot hatálytalanításáról szóló rendeletet

(Bucuresti-Bukarest, november 19. Az Uj Kelet tud.) Részletesen beszámolt az Uj Kelet a cenzura és az ostromállapot felfüggesztésére irányuló munkálatok minden részéről. Az új kormány, amely az előzőekben vallott programját kormányra kerülése után is fenntartotta, Maniu Gyula tudvalevőleg első nyilatkozatában ünnepélyesen kijelentette, hogy munkát, hűségét és rendet akar, de szüretnek nélkül — az ostromállapot és a cenzura megszüntetésének ügyében nem vár nehézségekkel találta magát szemben.

Mint hogy a két megszorító intézkedés nemcsak törvényes keretek között jött létre, ezeknek lefektetése is csak az összes törvényes formák betartásával történt meg. Részben ezeknek a formalitásoknak előkészítése, részben, mint azt az Uj Kelet tegnap is jelentette, a nagyvezérkar állásfoglalása tölta ki a szabadság megszorító intézkedések hatálytalanítását.

Most azután a kérdés elérkezett utolsó fázisához. Hivatalos jelentés szerint a cenzura és az ostromállapot megszüntetéséről szóló dekretum ma nyert végleges megszövegezést. Maniu Gyula miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál és bemutatta a rendeletet, amely még e hét folyamán megjelenik a Monitorul Oficialban.

A dekretum ideiglenesen tíz kilométeres zónát tart fenn mindaddig, míg a katonai hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket, amelyek lehetővé fogják tenni az ostromállapotnak ezen a területen való megszüntetését is.

A katonai igazságszolgáltatási fórumok egyelőre még tanulmányozzák az amnesztia ügyét. A készülő amnesztia-rendelet részleteiről egyelőre semmi pozitív értesülés sem szivárgott ki. Mindössze annyi bizonyos, hogy az amnesztia több, az előző hasonló törvény által nem érintett deliktumra is ki fog terjedni.

Az ostromállapot hatálytalanítása, amint azt már tegnap jelentettük, nem fogja maga után vonni a hadbírósi el-

járások teljes megszűnését, mert a hadbírósiak elé tartozó ügyek egy részét a Marzescu-törvény utalta a hadbírósiak elé és így csak törvényhozási úton lehet majd azokat újra polgári bíróság elé utalni. A mai helyzethez viszonyítva a közszabadságok szempontjából már a hatálytalanító végzésnek is nagyjelentősége van, különös tekintettel a választásokra, mert így minden párt szabadon fogja megtarthatni gyűléseit. A közsa-

badságok helyreállításának munkája azonban csak akkor lesz befejezve, ha a decemberben összeülő parlamenti ülésnek egyik napirendi pontjává fogja tenni a Marzescu-féle törvény hatálytalanítását.

Hogy a kormánynak a purifikációs munkája nemcsak a belföldön, de a külföldön is egyforma visszhangot kelt, annak beszédes példája a „Times” mai

cikke.

A londoni „Times” vezetőcikkében foglalkozik az új kormánnyal és megállapítja, hogy bár nagy nehézségek várnak a nemzeti paraszpárt kormányára, máris nagy sikert ért el Maniu, aki az ország legjobb elemeit egyesíti a korrupció és az erőszak elleni küzdelemre. A többi keleti ország reformátorainak tanulniok kell Maniu példájából.

Stere Constantin, Maniu első tanácsnoka nyilatkozik az Uj Keletnek a rezsimváltozásról, a zsidókérdésről és kijelenti, hogy Maniu hosszú ideig fog kormányozni

(Bucuresti-Bukarest, nov. 19. Az Uj Kelet tudósítójától). Az emlékeztetés péntek estén mindenki érezte Bukarestben, hogy Maniu kinevezésével új könyvet fektettek fel Románia történelmében. A Calea Victoriei mámoros tömeg ordította rekedre magát, faklyásmenetek hajszolták egymást és a City urai, a liberális érdekeltségek citadellái mögött homlokukat ráncolták: Maniu . . . Maniu . . . A klub balkonjáról elemondott beszédének energikus szavai még ott izzottak a levegőben.

Három órával kinevezése után, amely tíz év rettenetes erőfeszítésének gyümölcseként hullott ölébe, Maniu Gyula belépett az Athene Palace halljába. Egy zömök, szélesvállú, kissé hajlott járásu ember volt Maniu kíséretében: Constantin Stere. A hallban kevesen voltak. Valamennyiünkben vibrált még a legújabb események izgalma. Maniu győzelméről egy politikai rendszer bukásáról beszélünk, és találgatunk: Mit csinálhat most az ország új miniszterelnöke? Ünnepeleti magát?

Megbeszéléseket folytat párthíveivel?

Maniu belépett az Athene Palace ragyogó világitású halljába, ahol puha perzsák fogják fel a lépés zaját, három órával kinevezése után, helyet foglalt a hall egyik csöndes sarkában és egy félóraig tárgyalt Stere Constantinnal.

Stere . . . Románia újkori politikai életének kétségkívül letragikusabb figurája. Hatalmas koponya, olyan szociológiai tudás és felkészültség, amely a külföldön is respektust szerzett neki. Előadásaira tömegesen tudóznak az emberek. A háború alatt több kiváló politikussal együtt élesen germanofil politikát folytatott. Midőn a német csapatok bevonultak Bukarestbe, „Lumina” címmel lapot adott ki. Felszólította a román katonákat, ne harcoljanak a németek ellen, mert azok Románia barátai. A lapot német röpközpontból szórták a román lövészárkokba.

Az ántánt győzelme elsöpörte a román politikai életből azokat, akik a németek mellé állottak. Carp, Marghiloman, a magány exiliumába kényszerültek. Stere esete súlyosabb volt. Hadbírósiak elé állították. A harcos nacionalisták fejét követelték. Stere minihetetlennek látszott. Románia ura: Bratianu Jonel azonban másképpen döntött. Magához kérte a Stere-ügy dossziéit és trezorjába zárta. Katedróját pedig elvették. Egyetlen ember akadt, akinek volt bátorsága Stere mellé állni: Ion Mihalache. A parasztpárti vezér nem felejtette el, hogy Stere volt az, aki pártjának ideológiáját és programját kidolgozta. De midőn az akkori nemzeti és parasztpárt megkísérelték a közeledést, hol a „Viitorul”-ban, hol az

„Universul”-ban látott napvilágot egy-egy akta Bratianu Jonel dossziéjából. A fuzió mégis létrejött, Bratianu Jonel meghalt, Stere hatalmas szerepet tölt be a pártjában és hatalmas szerepet játszott a legutóbbi politikai válságban is, de a porondra nem léphet többé.

Délután háromra adott találkát, az Athene Palace halljába. A párt beszárabiai vezéreivel tárgyalt. Mikor megkérte, elküldi vendégeit és magához kért. Ideges mozdulattal simítja hátra őszbecsavarodó, lobogó sörényű haját. Markáns koponya, élesen körvonalozott, erőteljes arcvonások és két égo fekete szem, beszélgetés közben szinte hipnotikus erővel szegődik az emberre. Energia és akaraterő sugárzik erről az arcáról, a szája szögletéből azonban jobbra és balra két keserű vonal ágazik ki. Mit szenvedhetett ez az ember az elmúlt évtized alatt? Más régen beszélésztelt volna . . .

— Professzor ur miért nem vállaltárcát a Maniu-kabinetben?

A boltozatos homlok hirtelen ráncokba fut össze:

— Sohasem futottam a miniszteri méltóság után . . . Istenem, lehettem volna többször miniszter . . . Többi okom is van rá . . . elsősorban azonban az egészségem nem enged.

— Mi a véleménye a rezsimváltozásról?

— A legkimagaslóbb eseménye Románia újkori történelmének. Tíz éve küzdöttünk érte . . .

— A Maniu-kormány alatt jobb sors vár az országra?

Keeserü mosoly játszik ajkai körül, mikor válaszol:

November hó 20-án, kedden este fél 9-kor

nagy nőgyűlés

a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében

Elnökök: Dr. Balázs Endre, a Keren Hajjeszód kuratóriumának elnöke.

Dr. Rachel Klompusné (Reval): A zsidó nő munkája Palesztináért.

Vita.

Zárszó: Dr. Jehuda Wilensky (Hajfa).

— Paradicsom sohasem lesz a földön, és az ember sohasem lesz tökéletes... Az ember: állat tulajdonképpen, de mindezzel tökéletesíthető... azonban kétségtelen, hogy a kormány program-

jának megfelelően mindent el fog követni, hogy az országot morális, gazdasági és politikai szempontból egyaránt emelje.

Nem lehet visszavenni a már megadott jogokat

Célunk az volt, hogy a törvényességet intronáljuk az önkény, az abszolutizmus helyébe, hogy a törvény tiszteletét emeljük irányító maximává mindenütt, ahol a korrupció és destruktivizmus rágták falát az ország alapjait. Ebből a szempontból meggyőződés az, hogy a Maniu-kormány beiktatása forduló-pontot jelent az ország történelmében. Bizonyára meglesz ennek az eseménynek is a maga visszahatása a reakció még próbálkozni fog, hogy elvesztett pozícióját visszaragadja és lehetséges, hogy ideig-óráig még sikerülni is fog. A tiszta demokráciát azonban mindez már nem fogja tudni utjában feltartani — mert az új kormányval igaz parlamentaris és alkotmányos élet kezdődik az országban. Választási visszaélések, terror, uralópás, brutálisok nem lesznek többé lehetségesek abban az országban, amelynek népe egyszer szabadon és minden oktroj nélkül adhatott kifejezést akartanának. Régi axióma: egy néptől egy megadott jogot visszavenni többé nem lehet. Még kevésbé lehet visszavenni a jog mellé megadott szabadságot!

— Mit gondol, professor ur: meddig marad uralmon a Maniu-kormány?

Vége a kulisszák mögötti időknek

— A Maniu-kormány hű kifejezője a nemzeti parasztpárt életrejelének. Az 1919-es Averesen kabinetén kívül ez az első kormány, a háború óta, amelyet a közvélemény akarata juttatott a hatalom polcára. Az a küzdelem, amely a román politikai hadszíntéren esztendő óta folyt, tulajdonképpen görögütüzes, rakétás színjáték volt csupán, mert nem az győzött, aki féltékenyen arszelnek bizonyult hanem az, aki ügyesebben moz-

gatta a bábokat a kulisszák mögül... Nos, ennek most vége van. Maniut a közvélemény emelte a hatalomra és a jövőben csak olyan párt kerülhet a kormányra, amely a közvélemény tendenciáinak exponense lesz. A romániai politikai pártoknak, — amelyek a kulisszák kegyeire voltak berendezkedve — át kell teljesen építeniük egész strukturájukat és a közvélemény és a választó testület tendenciáihhoz kell alkalmazkodniuk. Ameddig ez az átépítés nem történik meg és a közvélemény a nemzeti parasztpárttól el nem fordul, addig Maniu Gyula marad Románia miniszterelnöke. Minthogy pedig mindez hosszú időt vesz igénybe, az a hitem, hogy a Maniu-kormány hosszú ideig fog kormányozni.

— Hogyan vélekedik a liberális párt-ról professor ur?

A liberálisok reális erőt képviselnek

— A liberális párt komoly párt, reális erőt képvisel és egy bizonyos társadalmi kategóriának a kifejezője. A pártot reális fejlődésében megakasztotta az a mindenható önkény, amellyel eddig vezették. Ha a liberálisok felveszik a kontaktust az országgal és megismerik annak sérelmeit és kívánságait, egyszóval ha más metódusokra térnek át, feltétlenül lesz még nagy szerepük az ország életében.

— Mit szól a Jorga professor támogatásához?

— Jorgáról, mint politikusról a legszívesebben nem nyilatkozom...

— Mi a véleménye a gyulafehérvári pontokról, professor ur?

— Stere mosolyog.

— Olvassa el a parasztpárt program-

jának a kisebbségekre vonatkozó részét. A programot én dolgoztam ki és azt hiszem, még engedékenyebb, még szabad-elevenebb voltam, mint a gyulafehérvári pontok.

— Jobb lesz a kisebbségek helyzete az új kormány alatt?

Organikus kisebbségi törvény

— Önöknek — válaszolja határozottan Stere — vannak különböző természetű és vonatkozású követeléseik a román állammal szemben. A nemzeti parasztpárt szerves törvény útján akarja a kisebbségi kérdés egész komplexumát rendezni. Az önök kívánságainak teljesülése tehát összefüggésben áll az új kormányrendszer konszolidálásával. A kisebbségek csakis olyan rendszerben találhatják meg boldogulásukat, amelyben a törvényes rend és igaz parlamentaris rezsim dominálnak. Az önök érdeke tehát, hogy az új kormányt támogatassák munkájában, hogy az viszont megerősödjön biztosíthassa az önök prosperálását is.

— Milyen lesz az Oroszországhoz való viszonyunk?

— Bessarabia ősi román föld. Nemcsak érzelmi momentumok kötik a románokat ehhez az országrészhez, de történelmi jogok is. Bessarabiáról tehát nem mondhatunk le és minden orosz megmozdulást, amely Bessarabia elvételére irányulna, a román állam lénye elleni merényletnek fogjuk tekinteni. Ha azonban az oroszok elismerik Bessarabiára való jogukat, én a legnormálisabb kapcsolat felvételét óhajtanám az oroszokkal. Elvégre is az ő belső ügyük az, hogy milyen kormányzási formát választanak maguknak.

A beszélgetés itt néhány percre megakadt. Schuchmann, a „Petit Parisien“ bukaresti tudósítója jelentkezett audienciára Stere-nél s szinte vele egyidejűleg dr. Blumenfeld, az „Adeverul“ politikai szerkesztője kéri egy randevu megállapítását, Stere készséggel áll mindkettőjük rendelkezésére. A kis intermezzo után folytatjuk a beszélgetést.

— Professor ur Kolozsváron újabb antiszemita kilengések történtek. A zsidók irredés ismét aktualissá vált az országban. Mi a véleménye professor ur, hogyan lehetne és hogyan kellene ezt a problémát megoldani, hogy a zsidóság ne legyen többé politikai kalandorok és felelőtlen elemek felgyülemlett energiatömegének örök levezetője?

A cionizmus egy heroikus szabadságmozgalom

Stere hátrasimítja homlokába csapódó haját, hosszasan elgondolkozik és lassan a szótak tagolva, válaszol:

— A zsidókérdést nagyon jól ismerem. Egy hatalmas probléma ez amit két szóban nem lehet összeszűríteni. Csak annyit: az államnak jogában áll a zsidóktól épügy, mint minden más tagjától kérni, hogy jó polgárok legyenek. Ugyanakkor azonban meg kell adnia a zsidóknak ugyanazokat a jogokat, ugyanazt a teljes vallási, kulturális és politikai szabadságot, amelyet a többi polgárainak biztosít.

Fogfájás
 hogy fáj és gyötörtl Kétségbejítő kinok dulják fej nyugalmunkat.
 Segítenek ezen az
Aspirin
 tabletták
 A fájdalom megszűnik és jóleső érzés tölt el.

De valódi Aspirin-tablettáknak kell lenni, az eredeti Bayer csomagolásban.

— Az asszimiláció?
 — Fikció.
 — A cionizmus?
 — Egy heroikus szabadságmozgalom. Az interju itt véget ér. A hallban egy besszarabiai küldöttégek várokozik, hogy Stere-t, a nemzeti parasztpárt uralomra jövele alkalmából üdvözölje. A szónok szinte mámoros lelkesedéssel beszél a rajongásig szeretett Stereről, a nemzeti parasztpárt spiritus rectoráról. „Stere fáradtan és rezignáltan mosolyog. A keserű ráncok ismét megjelennek szája szögletében. Tudja, hogy a nacionalista sajtó, a liberálisok, a jogisták, az averscánusok előtt minden tudása minden önfeledőzása és minden munkássága dacára marad egy történelmi tévedés tragikus áldozata: tradatorul Stere az áruló Stere.

Kasáner Rezső

— Przemisl ghettojában is összemolt egy ház és maga alá temetett husz családot. Przemislből jelentik: Vasárnap hajnalban a zsidó negyedben egy ócska, megrepesztett falu ház összedőlt. A házban husz család tartózkodott. Ma délig négy halottat szedtek ki a romok közül. Négy ember eltűnt. Tizenkét súlyos sebesültet a kórházba szállítottak.

— Tizenkét kézzel meggyilkoltak egy trafikost. Rákospalotáról jelentik: Vasárnap este nyolc órakor a Bocskay-uccában vérfagyva, tizenkét kézzel meggyilkolva találták Toperczer Margit harminckilenc éves trafikost. A dohánytözsében heves dulakodás nyomai látszanak. A pénztárfiók fel van feszítve. Erélyes nyomozás indult meg a tettes kézrekerítésére.

butor
 vásárlás bizalom dolga
 Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az árát
Marosvásárhelyre
 (Tg.-Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
 Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárral.
 Bösendorfer, Stügl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
 gyárak képviselője.
 Hetiképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Motto: Legjobb Fa Stotternél!

Olcsó tűzifa!! Telefon-szám 800

Ia vastag hántott tűzifa felaprítva mázsánként 100 Lej
 Ia hántatlan tö gyhasábbá felaprítva mázsánként 90 Lej

A tűzifa száraz, egészséges és az árak házhoz szállítva értendők.

Mielőtt a hó leesik, szerezze be szükségletét!!
 Megrendelhető:

STOTTER-CÉGNÉL

Telefonszám 800. Strada Noua 59. Telefonszám 800.

Albion Román Biztosító és Viszontbiztosító R.-T.
 Alaptőke 7,500.000 lej. — Bukarest Bulevardul Carol 11. — Gh. Cantacuzino 2. Telefon 229/12.

Igazgatóság:
 Elnök: **MIRAIL C. VEDESCU** egyetemi tanár, a bukaresti egyetem volt rektora.
 Helynök: **EMANUEL KREZULESCU** meghatalmazott miniszter, nagybirtokos.

Igazgatósági tagok:
Ionescu G. Const. tanár, birtokos.
Lazarescu Em. Alex. egy. magántanár, adm. delegat.
Briboian Victor orvosmérnök.
Vlădescu G. Mihail mérnök, adm. delegat.
Vasiliu Eugen mérnök.

Felügyelőbizottság:
Hegedus B. ügyvéd, póttag.
Dulju P. mérnök póttag.
Popescu Er. George póttag.
Tudor Vladimir ügyvéd, póttag.
Tase Eliad ügyvéd, póttag.

Vezérigazgatóság:
NICOLAE ALEX. MAREN vezérigazgató.
EMIL G. GIHL delegált igazgató, London.

Arion George birtokos
Beech van Cristlan könyv. igazg. a Soc. Româno-Americana.
Dumitrescu Victor a Soc. Szeana Română főmérnöke.
Drăgănescu Brates Petru könyvelési szakértő.
Lazarescu Emilian birtokos.

Köt biztosításokat a biztosítás minden ágában: Tűz, betöréses-lopás, ablaküvegek, mindennemű balesetek, autómobilok zárazsídi, folyami és tengeri szállítmányok. Életbiztosítások a legelőnyösebb feltételek mellett.
 A társaság a biztosítottaknak az Albion kötvényei mellett a legnagyobb angol viszontbiztosító intézetek kötvényeit is átnyújtja.

Csehszlovákia
 Foglalkozás
 A prágai... az 1921. évi... nyilvánosság... szűk az alább... rávilágító adat...
 Az 1921. évi... 13,613,000 léle... összalakosság 2... nép Csehszlovák... nagy városok... terti mástól fel... a statisztika... dóan növeked... hogy foglalkoz... olyannak kell... nagyváros fog... különösen a z...
 Az alábbi tábl... szolgáltató a c... viszonyairól az...
Mezőgazdaság
 ban: önálló... 7188, nem ön... külön foglalko... szolgák 210, 08...
 Ipar- és kézm... 14,907, nem ö... nők 43,897, há... összesen: 78,992...
Kereskedelem
 Vnállók 35,689, z... zartartozók: 190,8... zek: 1227, összes...
Köszölgőlatba
katonai szolgáló
 nem önálló: 19... háziszolgák: 169...
Házi szolgáló
 kádban: önálló: 1351, hozzátartoz... 269, összesen: 4...
 —E szerint mi... 4.48 százalék a... és házasállamban...
 meny és 12.20 sz...
 képző, iparban...
 tem, pénzügy és... 43.78, közszolgák...
 katonai szolgáló... szolgálatban és... 7.96 és 14.07 szá...
 Egy pillantást... ra, konstatáljuk...
 azágokban Csehsz...
 reskedelem foglalk...
 lakosságban, más...
 és kézműipar a...
 országoktól eltérő...
 munkások, változ...
 hálkozás nélküli...
 A kereskedelem...
 ban az árukeresk...
 van képviselve...
 vagyis 72.87 szá...
 dekló ársítalméresi...
 mely, vagyis 11.23...
 Végül még sze...
 foglalkozási strukt...
 sághoz arányítva...
 —Minden 100 mez...
 közöst tűzök közü...
 és 0.80 százalék...
 temben stb. 10.45...
 1.72, közszolgálat...
 szolgálatban stb. 3...
 Ezek alapján a...
 ban csupán kereske...
 galom terén vannak...
 képviselve, mialatt...
 kategóriákban része...
 fel abnormalis arán...
 A csehszlovákiai...
 amint ezt már a b...
 — egy nagyvárosi...
 szociális strukturáj...
 nerációval előbb mé...
 ma sem felel meg...
 szlovák lakosság st...

A fekete mágia professzorát máglyán akarták elégetni, mert az ördöggel cimborált

Séta az Amatőr Mágusok Budapesti Egyesületének kiállításán

(Budapest, nov. 19. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma, a technikai csodák világában szinte elfelejtkezünk a bűvészekről, akik hókusz-pókuszokkal a csodák illúzióját festették a bábész népek szeméi elé. Abban a korban, amely még nem ismerte a 20-ik század szédítő lehetőségeit, ép úgy vágyakoztak az emberek a természetfölötti és a rend kívüli dolgok után, akárcsak mi, akik Zeppelin és repülőgépen száguldnunk, rádiót hallgatunk és a mozi sötétjében varázslóink mozgássá és életet valóssággá a messzi tájakat. Némi jóakarattal tehát úgy is mondhatjuk: a mágusok és a szemfényvesztő köklerek tulajdonképpen a modern, kézzel fogható és acéltől készült reális csodák megteremtőinek az előfutárai voltak. Őket is vonzották a titkok és izgatták a fantáziájukat: mi lenne, ha tényleg így lenne? Ha természetfölötti erőkkel rendelkezünk? Ha feltámaszthatnánk a holtakat és aranyat csinálhatnánk a vashól?

A Magyar Amatőr Mágusok Egyesülete vasárnap kiállítást rendezett Budapesten. Az egyesületnek professzionista bűvészek nem lehetnek a tagjai. Csak amatőrök, akik magánzenvedélyből, sportból köklérkednek. Mert ilyenek is vannak, szolid, idősebb bácsik, kik már kivénültek valamilyen mesterségből, vagy anyagi helyzetük teszi lehetővé, hogy ezt az egyébként mulatságos és szórakoztató időöltést kultiválják. Ezek azok a kedélyes urak, akik lakodalmakon, vagy társasvacsorákon elővarázsolják a makkfelsőt a szomszéd mellényzsebéből, az aranyórát átcsempészik a házigazda tányerjába és más hasonló mókákkal képesítik el a bűvészetben járattam polgári elemeket. Az amatőr mágusok kiállítására főleg plakátokban gazdag. Képek és egykorú varázsszerek, átváltó ruhák, a mágia professzorának fekete kötőse, cukorsüvegformájú bűvészfőveg, amely láthatatlanná teszi a gazdáját és vagy huszonötféle mágusfelszerelés. Egy ilyen felszerelés birtokában, némi gyakorlattal és kitarással természetfölötti erők birtokosa lehet a gyarló földi ember. Ma már persze specializálódtak az egyes műfajok, úgy mint a spirítizmus és a bűvészet teljesen különváltak, de a régi időben mindent egy kalap alá vontak, hipnózist, szellemidézést, varázslatot, kardnyelést.

A legnépszerűbb plakát a 17-ik századból való. Bubenka János eperjesi köklér hirdeti „közönséges földi ésszel föl nem fogható” tudományát. Mutatványainak olyan veszedelmes sikere volt, hogy az ördög cimborájának nyilvánították és máglyára akarták hurcolni érte. Csak úgy tudta megmenteni az írhátját, hogy kénytelen-kelletlen leplezte csalóintarságát a nagytekintetű bíróság előtt. Ilyen veszedelmes dolog volt abban az időben a mágia professzorának lenni. Alattában: a mágusok és bűvészek háromnegyedrészre mind így hirdeti magát: „Prof.” Ezzel a címmel hallatlanul imponálnak a nép egyszerű gyermekeinek. A falusi és a városi tömegek gyógyoszerékért is hozzájuk fordultak és nem egyszer előfordult, hogy a kardnyelős és tűzköppő köklérnek ünnepléses hókusz-pókuszok között el kellett mulasztania a földesur hascsikarását, vagy megjósolni, hogy lesz-e jó termés az idén?

A kiállítás gyöngye: Vanek tudor, a pesti lefejező művész. Ő már attrakció volt 1850-ben, amikor végigházelta Európa fővárosait, lázba hozott mindenkit híres mutatványával. A közönség szemeláttára lefejezte egyetlen gyer-

mekét, 18 éves fiát. Egy kis asztalkára fektette a fiút és éles kardjának egyetlen metszésével leszelte a fejét. A vértől csöpögő fejes azután felmutatta. A nézők sorában ettől nem egyszer hidegrázást kaptak a gyengébb idegzetű urak és hölgyek. Vaneknek nehéz ezeket ígértek, ha ekárulja a trükkjét, ő azonban sohasem leplezte le önmagát és úgy is halt meg, titkát a fiára hagyta, aki nem szegte meg apjának tett esküjét, hogy a titkot örökre meg fogja őrizni.

Más kiváló magyar bűvészek is működtek ebben az időben, különösen nagy hírnévre tettek szert a bábiatekósok és a fakírok, akik Keleten tökéletesítették tudományukat. Alvó fakírok és kopláló művészek már 1830-ban is produkáltak magukat. A fekete mágia professzora, Ben Ali Bey, szintén va-

rázslószámba ment. A jó budai civisek rettentően irigyelték a földöntúli titkokat tudó mágust és egy ízben életveszélyes fenyegetésekkel próbálták rávenni, hogy avassa be őket is a tudományába. Hátha ilyen módon megszábadulhatnak végre földi bajaiktól.

A falvakat gyalogszerrel rótták a kisebb kaliberű bűvészek, akik viszont lovagoknak titulálták magukat. Ezeknek főleg a kardnyeléssel és fakirmutatványokkal volt sikerük; átszúrták az arcukat és nem buggyant ki a vérük, vagy összekötötték a kezüket, lábukat a hajduval és két perc múlva mégis kibujtak a kötelékből. A modern mágusok, mint ez a kiállítás legfrissebb kollekcijából is kiderül, lépést tartanak az idővel és a vilámoasságot is felhasználják. Egész sereg szemfényvesztő trükköt alkalmaznak ilyen módon. Bizonyos, hogy érdekes tudomány. Az egyesület elnöke, dr. Lénárt Vilmos, aki egyébként a magánéletben orvosos, büszkén mutatja a relikviákat. A holtakat feltámasztó varázsvesszőt és a keményt, amelynek érintésétől ismét összeforr a törzzsel a levágott fej. Ez mind szép, a régiék tényleg sokat tudtak, de ezek a mai bűvészek már csak egy kis meglepet se képesek varázsolni a hívős kiállítás terebé...

Belső háborúság tört ki az üdv hadseregében

Booth tábornok a vezérség örökölhetőségét akarja rendszeresíteni?

London, november 19. Booth tábornok súlyos megbetegedése következtében, aki az üdv hadseregének a megalapítója és éveken át vezére,

az üdv hadseregének angol körében válság tört ki.

Booth még meggyógyulása esetén sem lesz képes továbbra a vezéri állást betölteni és a válság magja akörül forog, ki legyen Booth tábornok utódja. Booth tábornok londoni jogtanácsosánál végrendeletet helyezett letétele, amelyben megnevezi utódját,

Booth elsőborn feleségére és egyik leányára gondolt.

Az üdv hadseregének angol és amerikai vezetői azonban élénken tiltakoznak az

ellen, hogy az üdv hadseregének vezérsége ilyen módon örökölhető monarchiává alakítsassék át. Az angol és amerikai vezérek kijelentik, hogy

mindent el fognak követni, sőt még a bíróságot is igénybe veszik, hogy az üdv hadseregének 600 millió márkát érő berendezése ne váljon a Booth-család magántulajdonává,

hanem olyan tőke legyen, amely fölött az üdv hadseregének kollégiuma dönt. Egyébként most hívták össze először Londonban, január elejére az üdv hadseregének tanácsát, hogy a vezérkérdést megoldják. Ezen a konferencián az üdv hadseregének vezetői a világ valamennyi részéről részt fognak venni.

Agyonlőttek egy brünni gyárigazgatót

A gyilkos levette magát a rendőrségi épület negyedik emeletéről és szörnyethalt

(Brünn, nov. 19. Az Uj Kelet tudósítójától). Az egyik brünni szövőgyár irodájában megrendítő gyilkosság történt. A gyilkos a gyár egyik elbocsájtott tisztviselője, aki lelőtte a gyár helyettes igazgatóját.

A szövőgyárnak hosszú ideig alkalmazottja volt Lederer Alfréd, akit a gyár vezetősége elbocsájtott állásából. Lederer, miután máshol nem tudott elhelyezkedni, többször megkísérelte visszajutni régi állásába, de eredménytelenül. Pénteken ismét megjelent a gyár irodájában és közölte, hogy az igazgatóval szeretne beszélni. Az igazgató nem akart fogadni, hanem maga helyett Wolfner Salamon helyettes igazgatót küldte ki, aki néhány percig tárgyalt Ledererrel. A rendkívül izgatottan viselkedő fiatalember hirtelen revolvert rántott és két lövést tet az igazgatóra, aki nyomban holtan esett össze. A gyilkost a hivatal személyzete lefogta és átadta a rendőrségnek, amely azután a rendőrfőkapitányságra szállította.

Amikor a rendőrfőkapitányság negyedik emeletére érkeztek, Lederer ki-

ugrott a rendőrök közül, odafutott az egyik ablakhoz, annak üvegtábláját beuzta és az ablakon keresztül leugrott az épület udvarába és holtan terült el.

Ne vegyen Rádiót vagy alkatrészt

addig, amíg nem hallotta az **ELECTRICA** szenzációs teljesítményű gépeit. Díjtalan bemutatás **Rádió-Szalonunkban**. Kívánságra bárki lakásán vételkötelezettség nélkül készülékeinket üzembe helyezzük. Alkatrészek nagy raktára. Kérje terjedelmes nagy árjegyzékünket.

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Legolesőbb ruhaüzlet:

BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhaiban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szőrmebunda 6900 lejtől

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánorsági zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Maton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkének utágyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet fiókszerkesztőségei és fiók kiadóhivatala

Értesítjük olvasóinkat, hogy vidéki szolgálatunk reorganizálása során fiókszerkesztőségeinket és fiókiadóhivatalainkat a következők vezetik: Szatmáron László Arnold, Aradon Bihari Miklós, Temesváron Fried Miksa, Maramaroszigeten Schön Dezső

Havas Kató hangversenye. Tegnap délután 5 órakor, a kolozsvári piarista gimnázium dísztermében tartotta meg hangversenyét a kis hegedűművész: Havas Kató. Műsorán meglehetősen nagy zenei felkészültséget igénylő suite-k szerepeltek: Paganini, Bartók, Brahms Hubay, Jansa, Rieding etc. A csodagyermek kora kétségtelenül lejárt; ezzel szemben azonban Havas Kató vonókezelése és finom zenei hallása, még nem kiforrott, de erős művészi vállalkozással felruházottnak látszó intenciója komoly reményekre jogosultnak látszik. Hisszük, hogy megfelelő pedagógiai nevelés mellett komoly művésszé fog fejlődni. Tegnap hangversenye sok sikerrel zajlott le s az összegyűlt szépszámú publikum meleg tapsokkal honorálta a kis művészt kétségkívül nem mindennapi játékát.

Eitel Frigyes herceg és özvegy Schwarz Józsefné házasságát kötötték. Berlinből jelentik: Vilmos excsászán másodszerült fia, Eitel Frigyes herceg tegnap házasságot kötött Schwarz József operaénekes feleségével. Az özvegy nem valami előkelő származású de viszont dús gazdag asszony.

Nem bírta el a tribün a sok notabilitást. Athénből jelentik: Vasárnap nagy ünnepély keretében akarták letenni az új filantropiai intézet alapkövét. A díszes aktus épen folyamatban volt, amikor hatalmas roppanás hallatszott. Az a nemzetiszínű drapériával borított emelvény omlott össze, amely az ünnepélyen megjelenő notabilitások számára tákolta össze. Amikor a porfelhő szerteoszlott és az izgalom kissé lecsillapult, megállapították, hogy az emelvényen ülő egyéniségek közül az athéni metropolita sebesült meg a legsúlyosabban. A kalkiszi érsek és három hölgy könynyebb sérüléseket szenvedett. A polgármester, a Szent Szinódus tagjaival együtt csudálatosképpen sértetlen maradt.

Kedd, 1928.
Kla az erd
Cluj-Kolozsvi tudósítójától...
yott részem...
ajánlóm man...
akit ezelőtt...
kozsvári pályá...
tak az első er...
alapítsák Páde...
Azóta Wettén...
most előtt B...
bására. Okos...
aki igen érde...
palesztinai ko...
szinkekkel festi...
hasági helyzet...
kántok menő...
erdélyiek koló...
Őt évvel ez...
családjával eg...
nián alapított...
met olyan fel...
nyole erdélyi...
belül már ötv...
lepedni a kold...
pitése Tel-Ada...
és ezért az ali...
Kfar Gideont...
Tel-Adaszba...
Azóta a tel-Ad...
zakban laknak...
virágozott. A K...
kokkal kell ho...
pán melléképü...
lonból.
—Két év lefor...
lyi család tele...
ahol szép sorb...
az országot ké...
házazt. A föld...
vezetnek óta...
lej megmunkál...
Oriási gyökere...
tást s a gépek...
gyermekes és...
szedik a kivág...
fogamzák meg...
ha megtrágyáz...
a szőlődombok...
mészt igérnek...
Az első száru...
ven-ötven gyö...
azt ígéri, hogy...
kor börtönö...
kád 1200szőlőt...
től, ami igen...
Megkezdődte...
eukalitusz, cip...
ki a földből és...
tökésztő meleg...
torem meg. E...
körültek kapt...
Kajométól, s a...
meggyógyulka...
lában minden...
állománya há...
nyire fejstoh...
melyek csöpö...
és ápa-kukoric...
háza bevezette...
hatóság a közel...
nyeket is ömlő...
A megőrzés...
gépekkel végzik...
a Keren Kajem...
onik rendeltke...
Az anató és...
szárazságos és...
luok vannak...
fognak s nór...
egy-egy erdélyi...
Mincha-mára...
a kfar-gideoni...
után mindenki...
ze a napi munk...
kat, friss szalm...
megelőzdetlen...
Maasiv után a...
arra" (az önk...
latják az Uj Ke...
ke felmegy az...
Spinozáról, vagy...
legujabb műver...
dalokról, táncol...
rakoznak, amik...
den elcsodáscs...
umtámpák és m...
falura.
—Oránként meg...
ájeli ör adja tu...
másként és hogy

Kfar Gideon az erdélyi zsidó falu

(Uj-Kelet tudósítójától.) Nem kis meglepetésben volt részem, amikor ma délután szembe fordultam maam Wetteinstein névvel, akit ezelőtt öt évvel kísérttem ki a kolozsvári pályaudvarról, ahonnan elindult az első erdélyi kolonisták, hogy megtelepítsék Palesztinában az erdélyi falut. Azóta Wetteinstein néni özvegyé lett s most eljött Erdélybe rokonainak látogatására. Okos, széles látókörű asszony, aki igen érdekes dolgokat mond el a palesztinai kolonisták életéről. Megkapó színekkel festi le a népszokásokat, a gazdasági helyzetet és a mezőgazdasági munkákat, különös tekintettel az erdélyiek kolonizációjára. Kfar Gideonra.

Öt évvel ezelőtt Wetteinstein Miksa családijával együtt Tel-Adasz nevű kolónián alapított tüzihelyet. A Keren Kabinet olyan feltétellel adta át a földet a nyolc erdélyi családnak, hogy két éven belül már ötven erdélyi család fog letelepedni a kolónián. Az erdélyiek letelepedése Tel-Adaszban igen nehezen ment és ezért az alig egynegyed órányira lévő Kfar Gideont jelölték ki számukra, míg Tel-Adaszba orosz kolonisták jöttek. — Azóta a tel-adaszi kolonisták betonházakban laknak és kolóniájuk szépen felvirágozott. A Kfar-gideoniak még barakkokkal kell hogy megelégedjenek és csupán melléképületeiket készíthették el belőnből.

Két év leforgása alatt negyven erdélyi család telepedett le Kfar-Gideonban, ahol szép sorban építették egymás mellé az országút két oldalán a negyven lakóházat. A földnek a minősége jó, de az évezredek óta műveletlenül hagyott talaj megművelésére sok munkát igényel. Óriási gyökerek nehezítik meg a szántást s a gépek nyomában ott járnak a gyermekek és az asszonyok, akik összedöbbennek a kivágott gyökereket, hogy ne fogamzók meg újból. A föld különösen, ha megtrágyazzák, bő termést nyújt s a szőlőtombok valóságos karamell-termetést ígérnek. A jövő évben tartják meg az első szüretet. Egy szőlőből átlag negyven-ötven gyönyörű fűrtöt termel, ami azt igéri, hogy Kfar-Gideonból valamikor bortermő központ lesz. Egy-egy családnak 1200 szőlőtőte kapott a Keren Kabinettől, ami igen szép eredménnyel kecsegtet.

Megkezdődtek már a fásítások is: eukaliptusz, ciprus és pálmaterőző növények ki a földből és nyujtanak bő árnyékot a lakóházak mellett. A narancs itt nem terem meg. Ehelyett birsalma, dió és körtefák kapnak a kolonisták a Keren Kabinettől, s a jövőben cseresznye és meggyfák fognak próbálkozni. Általában minden egyes kolonistának a marhaállományára három-négy állatból áll, többnyire fejőstehenekből és öszvérekből, a melyeket csapóhálóval előállított szecska és ápa-kukorica-kásával etetik. Minden háza bonyolultak a vízvezetékét s remélhetőleg a közel jövőben már az ültetvényeket is öntöző gépekkel fogják ellátni. A mezőgazdasági munkálatokat általában képekkel végzik el, amelyeket ugyancsak a Keren Kabinet biztosított a Kfar-gideoniak rendelkezésére.

Az utató és kapáló gépek mellett rövid, sztrazadras és fehér inges erdélyi chaluok vannak, szép, héber dalokat dalolnak s néha-nyak ajkukról felcsendül egy-egy erdélyi nóta. Délután öt órakor Mincha-néma gyűlnek össze az emberek a kfar-gideoni faszinagózába s Mincha után mindegyik hazamegy, hogy befejezze a napi munkát; megesse a marhát, friss szarját szórjon az istállóba s megkezdettlen szieszen a Marivhoz.

Maamv után a fiatalság elmegy a „No-árta” (az önképzőkörbe), ahol elővassalják az Uj Keletet, a Múlt és Jövőt és a Jeruzsálemi lapokat. A chaluok egyike felmegy az emelvényre s előadást tart Spinozáról, vagy Einsteinról, vagy Wells legújabb művéről. A fiatalság elkezd dalolni, táncolni: a késő este órákig szórakoznak, amikor Kfar-Gideonban minden elcsendesedik, kialudnak a petróleumlámpák és mély csend borul a zsidó falura.

Orvanként megszólal a harangocská. Az éjszakai óra adja tudtára a falunak, az órák mekkora és hogy éber szemmel őrizze va-

gyonmát. Egyszer-egyszer felhangzik egy fűty, az ellenőr hívja magához az éjszakai őrköt. Egyszer-egyszer rémes átvölés és hajt bele az éjszakába. A sakálók, a dörögő ragadozók ezek s előlük el kell jól zárni a baromfit. A sakálók fel-dulják a sárokat is a kis Kfar-gideoni te-metőben, amelynek még nem készült el a kerítése, mert nincs rá pénz.

Reggel. Sehohsom oly szép a virradat, mint Erec Jiszraeiben. A nap hajnalas korongja csodálatosan sugárol. Az ég bíborvörös és a láthatár színekben ragyog. Reggel nyolc órakor megérkezik a közeli Afuleból a posta. A postás a jegy-

ző is egy személyben, ő tartja fenn az ál-lami összeköttetést az afulei utolsó pos-tával. Onnan jön el délelőtt kizkor az or-vosi hivatal által kiküldött ápolónő, aki a kfar-gideoni ambulatóriumban várja a betegeket és ha valami komolyabb baj van, azonnal jelentést tesz az afulei kör-orvosnak. Az orvosnak azonban igen ke-vés a dolga. A zsidó chaluoknak nines rá szükségük. Sok tejet isznak és jó bu-zakonyerrel esznek datolyával és narancs-sal.

Szombatoként a fiatalság átvándul Afuleba. Kis városka, amely ezelőtt két évvel nőtt ki a földből és most négyszáz

betonház sorakozik egymással szép sorjában. Az utcákat fasorok díszítik, világgal világítják. Mozdósízház szor-akoztatja a vigkedélyű földmunkásokat s mozielőadás után késő este megint csak zsidó horát jár a fiatalság.

Ezeket mesélte Wetteinstein néni, aki a végen arra kért, hogy tegyek közé az Uj Keletben egy felhívást Erdély zsidósá-gához, hogy adakozzék a kfar-gideoni Szent Egyletnek arra, hogy tenetőjét szép nagy kerítéssel lássa el. Wetteinstein néni a kfar-gideoniak nevében arra kéri Erdély zsidóságát, hogy adakozzék erre a célra. (Z.)

Nem Egry Gergely, hanem Lazar Aurel lett a nagyváradi interimár bizottság elnöke

(Oradea-Nagyváradi híradó, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bratjanu-kormány bukása után kinevezett inter-imáris bizottságot, amely dr. Zigra Miklós elnökléte alatt működött mintegy héttel ezelőtt, királyi rendelettel felmen-tették. A városi tanács ezutáni interimá-ris bizottságának kinevezése körül igen súlyos zavarok támadtak. Dr. Lazar Aurel, a nemzeti parasztpárt nagyváradi tagozatának elnöke kijelentette, hogy magának kívánja az interimáris bizottság elnökséget, ezzel szemben dr. Egri volt polgármester az előkelő pozíciót saját ré-

szére vindikálta. Dr. Egri te is utazott Bukarestbe és egy kinevezéssel érkezett vissza Nagyváradra, mely szerint őt bízta meg a kormány az interimáris bi-zottság elnökségével. Magával hozta egyébként az interimáris bizottság tagjá-nak névsorát is, akik között a zsidó ipar-társadalmát Spitzer Benjamin kép-viseleke volna.

Amikor Lazar Aurel dr. a történetekről értesült, azonnal Bukarestbe utazott, a hol megállapította, hogy az interimáris bizottság kinevezése körül tévedés történt és egy új névsort hozott magával,

amely annyiban különbözött dr. Egri listájától, hogy az elnök dr. Lazar Aurel és a zsidóság képviselője pedig Spitzer Benjamin helyett a cionisták képviselője, dr. Markovits Ignác lett. Az új ta-nácsosok névsora egyébként a következő: dr. Lazar Aurel, dr. Erdélyi Sever, dr. cBanc György, dr. Marcus Péter, Cra-ciun Andrei, dr. Soós István, dr. Szabó Károly, dr. Fried János, dr. Markovits Ignác, dr. Pop Romulus és Pogány Jó-zsef. Az új interimáris bizottság bejta-tása holnap délelőtt fog megtörténni.

Véget ért a szatmári hitközségi háboru

Guth Sándor lett a szatmári hitközség elnöke

A legnagyobb rendben és példás fegyelmezettség mellett zajlott le a szatmári hitközségi elnökválasztás

(Satmare-Szatmár, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szatmár zsidó-ságának békéjét hónapok óta feldúlta az ortodox hitközségben uralkodó terrorisztikus ügyvezetés, amelyet Freund Chaim a hitközség alelnöke egy csonka választ-mány élén, anélkül, hogy tekintettel lett volna a hitközség tagjainak akaratára, az előző politikai rezsim exponenseinek védelme alatt inaugurált. A liberális prefektus, Bellu, valósággal védelmébe vette a Freund-csoportot és mindenben segédkezett nyújtott Freund Chajmnak abban, hogy akaratát a hitközségben keresztül vigye. A hitközség vezetősége nemcsak a szatmári liberális potentátok előtt, hanem a kultuszminisztériumban is érvényesíteni tudta akaratát és így rendőrszuronnyok segítségével megejtett és a zsidóság körében óriási felzudulás-sal fogadott választás után megválasztották Teitelbaum Joelt a hitközség fő-rabbijává.

A hitközség ellenzéke ezt a rabbi-választást törvénytelennek tekintette és pedig azért, mert a hitközségnek sem el-nöke, sem pedig az alapszabályok szelle-mében működő választmánya sem volt, mert a választmány ellenzéki tagjai le-mondtak tisztségeikről. Az ellenzék a rabbiválasztások megtartása előtt az elnökválasztás megejtését és a csonka-választmány kiegészítését akarta, ez azonban a Freund Chaim-csoport ön-kényes terrorjával találta magát szem-ben.

A nemzeti parasztpárti kormány be-iktatása után azonnal megváltozott a helyzet, Bellu prefektus, a rabbiválasztások rendezője, elhagyta hivatalát és helyét dr. Dobosiu Endre foglalta el, aki mint régi és köztiszteltben álló szat-mári ügyvéd közelről ismeri Szatmár zsidóságának akaratát és a hitközségben dúló, sokszor a zsidóság méltóságát mé-lyen sértő törvénytelen ügyvezetést. Dr. Dobosiu prefektusnak, aki a törvény-tisztelet jegyében új rezsimet inaugurált Szatmáron, első intézkedése ebben a már hónapok óta húzódó kérdésben az volt,

hogy engedélyezte a hitközség ellenzéké-nek vasárnapra összehívott elnökválasztó közgyűlést, amelyet Bellu prefektus a zsidóság közakarátának ellenére sem volt hajlandó megadni.

Igy tartották meg végre Szatmáron a legnagyobb rend, fegyellem és a zsidóság nagy tömegeinek óriási érdeklődése mellett az elnökválasztást, amelynek le-zajlása és a választás eredménye bizo-nyára végképen rendezni fogja az ös-zses viszonyokat és egy nyugalmas és munkás hitközségi életnek kezdetét fogja jelenteni.

A vasárnapi választáson híre-hamva sem volt a Freund-csoport által rendezett rabbiválasztáson szépen szereplő szufonyerdőknek és az abszolút fegyel-mezettségre, amely a felvonult választói tömeget jellemezte, mindenestre szép bizonyítványt állít ki a nagy szatmári askenázi tábor mentalitásáról.

A kora reggeli órákban kezdődött már meg a választás Reiter Béla vezetése mellett, aki a választóbizottság elnöke volt. Mellette Grósz Dávid mint helyettes elnök, Grósz Zsigmond, Herz Simon, Schönberger Herman mint tagok, Weisz Gyula és Herman Jenő pedig mint pó-ttagok irányították a mántaszerű választást míg az egyes Bet Hamdrások bi-zalmi férfiaként Feldmann József, Moskovits Dávid és Sámuel Ignác nyújtottak segédkezést a választóbizottságnak. A bi-zottság tagjainak mindegyike aktív tagja volt az eddigi csonkaválasztmány-nak is s így a választási bizottság tel-jesen az alapszabályok szellemében mű-ködött. A szavazók listáit Sámuel Ignác és Schönberger Henrik, illetőleg dr. Stern Mór és Roseblum Manó állították össze. Jellemző a választás lelkiismeretes irányítására, hogy több olyan szava-zatot semmisítették meg, amelyek ellen a Freund-féle választás alatt semmi ki-fogás nem esett. A Freund-csoport ré-széről most is megkísérelték, hogy hamis szavazatot csempésszenek be. Freund Mártont csípték meg azon, hogy testvére Freund Cheskel helyett próbált lesza-

vazni. Jellemző, hogy az egyik hitközségi tag, aki ilyen zavaros időkben választá-sokkal foglalkozik, azért nem akart sza-vazni, mert nem kapott egy kövér libát, mint a multkor Freundéktől szavazata ellenében.

A délután öt órára hirdetett terminus régen lejárt már és még egyre jöttek a szavazók. Reiter választási elnök ezért csak félhétkor enunciatla az elnökvá-lasztás befejezését és kezdetét vette a szavazatok összeolvasása, melynek eredményeként a hitközség elnökévé Guth Sándor dugógyarost választották meg. A leadott 704 szavazatból Guth Sándor 692-öt kapott. Az ellenzék listáján Guth Sándoron kívül Mandelbaum Ede mint főgondnok, Spiegel Dávid mint ellenőr, ifj. Reiter Mór, Frankl Mihály, Glück József mint tanácsosok, id. Freund Sámuel, Weinreb Márton, Kolb Dávid, Feldmann József, Láng József, Hersko-vits Sámuel, Rosenblum Emanuel, Grósz Bernát, Weisz Sámuel (timár), Rosenberg Sámuel és Sámuel Ignác mint képviselőtestületi tagok szerepeltek. Ezzel a választással az eddigi csonkavá-lasztmányt az alapszabályok szellemé-ben egészítették ki.

Az eredmény kihirdetését a templom udvarát zsufolóság megtöltő tömeg egér-terő óvációkkal fogadta. Guth Sándor elnök s az új megválasztott tagokat lelkes ünneplésben részesítették a választóból de kijutott az ünneplésből Maniu Gyula miniszterelnöknek és dr. Dobosiu prefektusnak is. A pereekig tartó nyelven, me-leg szavakkal köszönte meg az óvációt, majd a tömeg reklamálására Frankl Mi-hály volt hitközségi elnök néhány találó szóval mutatott rá az ellenzék mai győ-zelmének nagy jelentőségére.

A tömeg emelt hangulatban oszlott szét.

István Arnold

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

november 20
EK
erdélyi és hárság
Ernő.
Ferenc.
tanymását csak a
engedjék meg.
szerkesztő-
adóhivatala
hogy vidék
lása során fők-
tkindőhivatalan
Szamaron Isak
Miklós, Teme-
tramarosszigeten
rsenye. Tegnap
ozsvári marista
partotta meg
gedművésznő-
eglehetős nagy
gényű suite-
Bartók, Brahms
etc. A csoda-
teienül lejárt;
favas Kató ve-
ei hallása, még
ívészi vállatá-
szó intenciója
sulnak látszik
pedagógiai re-
vésszé fog fej-
nyere sok siker-
szegváltt szép-
apsokkal hono-
tségkivül nem
eg és özvegye
ságot köfötték,
os excsászán
Frigyess herceg
Schwarz Jó-
gével. Az ös-
szó származási
szony.
a sok nota-
ik: Vasárnap
akarták le-
ntézet alapján
nyomatában
ppanás hallat-
drapériával
t össze, ame-
gelenő notabí-
k össze. Ami-
ott és az izga-
regállapították,
ülő egyéni
metropólita
egsúlyosabbat
m hölgy köny-
vedett. A pol-
ódus tagjaival
sértetlen ma-
iót
zenzációs
nunk-
ül készü-
a. Kérje
A
esinyben!
választák
ői kabá i
00 lejtől

A kommunista-pör epilógusa

Egyhavi börtönre ítélték Marian Nicolae, az Egységes Szakszervezetek volt központi titkárát

(Cluj-Kolozsvár, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbírósa előtt ma zajlott le a nagy kommunista per utolsó tárgyalása. Mint ismeretes, a nagy tárgyalás folyamán több vádlott ügyében új tárgyalási terminust tűztek ki, mert velük szemben a törvény által előírt formalitásoknak nem tettek eleget. Ezek közé tartozik Marian Nicolae, az egységes szakszervezetek bukaresti központjának volt főtitkára is, aki fölött a nagy per epilógusaként ma hozott ítéletet Georgescu ezredes elnöklése alatt a hadbírósa második tanácsa. Miután a tárgyaláson egyetlen egy tanu sem jelent meg. Parascivescu Balaceanu védőügyvéd az érdemleges tárgyalás előtti felszólalásában kérte, hogy abban az esetben, ha a tárgyalás folyamán a hadbírósa szükségesnek tartja a tanuk kihallgatásokat, a tárgyalást későbbi időpontra halasszák el annál is inkább, mert a multhéten ugyanez a tárgyalás szerepelt a hadbírósa tanács napirendjén, amikor is a tanuk távollmaradása miatt el is napolták a tárgyalást, de mindössze csak négy nappal és ez nem volt elegendő idő arra, hogy a jórészt vidéki illetőségű tagok megjelenhessenek a tárgyaláson.

Rövid tárgyalás után a hadbírósa magáévá tette a védőügyvéd pergráló indítványát. Marian Nicolae tette ezután részletes vallomást, amelyben hangsúlyozza, hogy az egységes szakszervezetek központi hivatalánál csak egyszerűen mint alkalmazott adminisztratív tisztviselő szerepelt. Junius elsején, miután bizonyos kérdésekben nem azonosította magát az országos szaktanács véleményével, elhagyta állását és azóta magán-tisztviselő Bukarestben. Ami politikai pártállását illeti, ő a Gelehrter disszidens csoport híve. A vádirat alig hoz fel ellene pozitív vádat. Mint szakszervezeti titkár összeköttetésben állott Müller Kálmánnal, akit azonban a nagy perben felmentettek. A vádirat hivatalos személyek megsértése címen is vádat emel ellene, mert a szaktanács megbízásából táviratot küldött a nagyváradi rendőrségnek, melyben a brutális nyomozási módszer ellen tiltakozik. Ez a távirat a szaktanács határozataként ment el és ő csak azért szignálta, mert táviratot a posta nem is kézbesít szignó nélkül. Felmentését kéri.

Negulescu kapitány rövid vádbeszédben hangsúlyozta a vádlott hübriszes-ségét a kommunista per elítelt vádlottjaival és példás megbüntetését kéri az inkriminált táviratért is.

Parascivescu védőügyvéd kifejti, hogy szakszervezeti működésében Marian Nicolae Müller Kálmánnak volt formalisan segítő munkása. Ha Müllert a hadbírósa felmentette, Marianra nézve csak ugyanaz lehet az ítélet. Ami a táviratot illeti, a védőügyvéd részletesen foglalkozik az inzultus és a hatóság-sértés tényével és hangsúlyozza, hogy a Marian által elküldött távirat nem me-

riíti ki a hatóság-sértés kritériumait. Egyébként a távirat nem Marian személyes véleményét, hanem a szaktanács tiltakozását fejezte ki, miéрт ezért nem vonható felelősségre. Kéri a vádlott felmentését.

A hadbírósa rövid tanácskozás után Marian Nicolae-t úgy a kommunista propagandában való részvétele, mint a hatóság-sértés miatt elmarasztalta. A hatóság-sértésért egy havi börtönre ítélte a hadbírósa Marian-t, míg a Mazescu-féle törvény értelmében a kommunista propagandaért politikai jogait két esztendőre feltűggesztette. A vádlott felelősséggel áll.

Hunyad-, Szatmár- és Máramarosmegyék prefektusainak ünnepélyes beiktatása

(Cluj-Kolozsvár, november 19. Az Uj Kelet tud.) A Maniu-kormány beiktatása óta az ország összes megyében különösen felemelő ünnepségek közepette zajlanak le a prefektusok instalálásai. A máskor lényegtelen jelentőségű beiktatások, amelyek nem szoktak egybekenni egyszerű formalitásokkal, ez alkalommal valóban ünnepeivé válnak a megyék lakosságának, mintegy azt igazolva, hogy a demokratikus kormány hatalomra jutása valóban nemzeti ünnepe az orszagnak. Az Uj Kelet már részletesen beszámolt néhány megye prefektusának beiktatásáról, most vidéki tudósítónk jelentése alapján ismertetjük a máramarosi hunyadmegyei és szatmári prefektusi beiktatási ünnepségeket, amelyek nagy érdeklődés mellett zajlottak le.

Máramarosmegyében dr. Juga Gábor volt nemzeti parlamenti képviselő kinevezése óriási lelkesedést váltott ki. Dr. Juga Gábor Máramarosmegyében a város minden társadalmi rétegének képviselői jelenlétében vette át hivatalát, majd lakóhelyére, Felsővisóra utazott. A közbenső állomásokon nagy tömegek várták és részesítették ovációban az új prefektust. Felsővisóra érkezésekor ezrekre menő töme gyűlt össze az állomáson, mely egyetemes éljenzéssel és hurrogással fogadta az érkező prefektust. Az

állomásról a tömeg féltámaszetben vonult végig a közsegen, állandóan Maniut és pártját éljenzve. A község piacterén díszkapu várta az érkezőt és itt hangzottak el az üdvözlő beszédek is. Elsőnek dr. Szabó helybeli ügyvéd, majd Tuma-jaga bíró üdvözölték az új prefektust. Ezután Léb Wolf hitközségi elnök a zsidóság nevében néhány meleg szóval köszöntötte dr. Jugát, míg a német egyház részéről Krafczik üdvözölte az új prefektust. Ezután még néhány beszéd hangzott el, majd dr. Juga köszöntö meg a lelkes fogadtatást és biztosította a máramarosi lakosságot arról, hogy a prefektusi működése alatt is mindent meg fog tenni a máramarosi nyomor enyhítése és egy demokratikus, igazságos és munkás rezsim inaugurálásának érdekében.

Dr. Rozvan István hunyadmegyei prefektus beiktatását hasonlóan lelkes ünneppel fogadta a megye közönsége. A Déván történt beiktatás után valóságos diadalmenet kísérté Marosfőlyére dr. Rozvan Istvánt, akinek tiszteletére a megye lakossága szülőfalujában rendezett impozans ünnepségeket. Dr. Vlad Aurel kultuszminiszter személyes részvételével emelte az ünnepségek fényét és mélyszántó beszédben fejtette ki a faluban összegyűlt mintegy 5000 főnyi parasztság előtt a Maniu-kormány uralomra jutásának jelentőségét.

Hangsúlyozta Vlad Aurel, hogy a kormány a kisebbségi jogokat az alaburjai határozatok értelmében respektálni fogja és valóra fogja váltani az összes

Elismert tény, hogy Siposnál kapható a legújabb, hogy legolcsóbban Siposnál vásárolhat, hogy minden ut Siposhoz vezet, mert aki a pénzt szereti az kizárólag Siposnál vásárol harisnyát, kötött mellényt, pulóvert, keztyűt, csipkét, cernát és mindenféle ruha- és kiegészítőanyagot.

Fiókjalet nincs!

Sipos Reg. Ferdinand 8. a Cimre ügyben!

hozzáfűzött reményeket. Ami pedig az államban élő egyházak jogi állását illeti, biztosíthatja az állam polgárait, hogy minden egyház autonómiáját respektálni, fejlődéseit pedig elősegíteni fogja.

Utána dr. Rozvan prefektus szól a néphez és különösen megnyugtató nyilatkozatokat tett a megye zsidósága számára. Dr. Rozvan István prefektus működésétől a megye lakossága, nemzeti ségre való tekintet nélkül, igen sokat vár és bizonyos benne, hogy reményeiben nem is fog csalatkozni.

Szatmáron vasárnap délelőtt a város nevében is ünnepélyesen beiktatták hivatalába dr. Dobosiu Endre prefektust. Több felszólalás hangzott el Dr. Dobosiu a román felszólalásokra románul, a magyar felszólalásokra magyarul válaszolt. Dr. Stern, az ortodox hitközség, dr. Jucán pedig a statusquo hitközség részéről üdvözölték, akik előtt dr. Dobosiu ismételtén hangoztatta, hogy teljesíteni fogja a zsidó kisebbség kívánságait és orvosolni fogja a zsidó hitközség autonómiáját ért sérelmeket.

Ezután a katonaság, az igazságszolgáltatási fórumok, a zsidó nőegylet, majd az árvagondozó küldöttségeit fogadta a prefektus. Egy órákor ért véget a beiktatás, amelyet este népes és különböző felszólalásokkal tarkított bankett követte.

Select-mozgó
Nagy sikerrel folytatja
Ivan Mosjoukine
bemutatóját.
„Karrier“
film és a második főszerepben SUZY VERONNE.
Mozipal Filmcentrál

Feleségét akarta lelőni, de helyette egy 65 éves öregembert gyilkolt meg egy temesvári tisztviselő

Timisoara—Temesvár, nov. 19. Az Uj Kelet tudósítójától. Egy családi perpatvar végzetes epilógusa játszódott le tegnap este kilenc órákor a temesvári Jenőherceg tér 11 szám alatt lévő ház első emeletén. Visa György magántisztviselő családi perpatvarból kifolyólag egy egészen ártatlan idős embert, Pichel Soma, temesvári kereskedőt meggyilkolta, akinek mellébe fűródott az a négy revolvergolyó, amellyel Visa György feleségének életét akarta kioltani.

A Visa házaspár állandó civódása már szóbeszéd tárgyát képezte a Jenőhercegtér környékén. A házaspár közötti veszekedések és verekedések napirenden voltak s azokkal nem egyszer az uccára is kimentek. Az elmúlt szombaton délután hasonló jelenet játszódott le a Visa házaspár között s miután a férj megfenyegette az idegrohamot kapott feleségét, igen izgatott állapotban távozott el hazáról.

A fiatalasszony este kiskönyvével együtt Pichel Odómné nevű szomszédjához ment, ahol elpanaszolta, hogy milyen rettenetes a helyzete. Részt vett még a beszélgetésben Pichel Odómné apósa, a 65 éves Pichel Soma is. Mindannyian ayuzódtan beszélgettek, mikor kilenc óra tájban ablakszűrőnőlés zavarta meg őket. Az ablakot

Visa György, aki a lakásban megpillantotta feleségét, kezével betörté, majd halálra dermedt feleségére kiáltott:

— Készülj el a halálra ördög! — most lelélek!

Alig hangzottak el szavai, zsebéből előrántotta revolverét s azt ötször egy másuttan elsütötte. A golyók azonban célt tévesztettek és nem feleségét, hanem a mellette ülő Pichel Soma mellébe fűródtek. A szerencsétlen öregember még a helyszínen meghalt.

A gyilkos, borzalmas tettének elkövetése után elmenekült s mert attól tartott, hogy üldözői követik amikor a kapu kimenekült, revolveréből még elsütötte az utolsó golyót is.

Visa György borzalmas tettéről azonnal értesítették a helyi rendőrséget, ahonnan a helyszínnére kiszálltak dr. Weisz Fedor tisztiorvos és Crecianu György rendőrkommiszár. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást az elmenekült gyilkos tartózkodási helyének megállapítására. Az ügyben megindított nyomozás során kitént, hogy Visa már többször megfenyegette feleségét, hogy meggyilkolja.

A szerencsétlenül járt Pichel Soma kereskedő halála iránt általános részlet nyilvánul meg városzerte.

OVAKODJATOK
A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR VESZEDELMEITŐL
VEDJETEK
TORKOTOKAT, MELLETEKET ÉS A TUDÓKÉK A MEGHÜLÉS, TOROKFÁJÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA ELLEN,
VALDA PASTILLÁK
ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LÉGYÖZI A LÉGZŐ SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁMADÁSOKAT
A DOBOZ FAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

Kedd, 1928.

Megt

Ma

(Bucuresti-B) Uj Kelet tud...
...és a o...
...kérdése szerep

Bes

(Oradea-Nag) Uj Kelet tud...
...és a o...
...kérdése szerep

Pana
a sze

Kaptuk a kö...
Igen tiszt

A bánffyhung...
fordulnak elő...
gék, melyek...
elemibb érde...
ben. Ezek a...
esetekben viss...
hetők, melyek...
csém a szerks...
igazgatóság fig

A napokban...
György itteni...
ták érkeztek, r...
nyesen két hét...
Még ennél is...
Fischer Sámue...
Postautalványo...
méré s a pénz...
adott át szám...
zetet csak ugy...
hogy a címzet...
tőzött s tanuk...
zohlatják, hogy...
lej érkezett a...
A levelek el...
telen kézbesité...
van a bánffy...
Grossmann nev...
landóan másna...
ami egész csal...
tett. Ilyen cse...
nyadi postán.

HÖL
A legújabb fil...
Lej 19

CAI
kalap
Cluj, Cai...
Alakítások.

Művész
DEPZO
szüvört góbelin,
földi fonalak, szö...
beze...
SCHULH
Oradea, Str. Ep.

LEGUJABB

Megtörtént a végleges döntés az ostromállapot és a cenzura felfüggesztéséről

Ma fogalmazzák meg a dekrétumot, mely szerdán megjelenik a hivatalos lapban

(Bucuresti-Bukarest, november 19. Az Uj Kelet tud.) Nehéz akadályok legyőzése után a kormány ma végre sikerült megvalósítania programjának egyik legfontosabb pontját. A mai minisztertanács napirendjén egyedül az ostromállapot és a cenzura felfüggesztésének kérdése szerepelt és arról a minisztertanács

násról kiadott kommuniké szerint végleges döntés is történt. Az ostromállapot felfüggesztése az egész ország területére szól, a Dnyeszter mentén húzódó 10 kilométeres zóna kivételével, amely vonalon a kormány az Oroszországgal való viszony rendezéséig fentartja az ostrom

állapotot. A minisztertanács úgy döntött hogy a felfüggesztésről szóló királyi dekrétumot kedden fogalmazzák meg és terjesztik elő a minisztertanácsnak, ugyhogy a „Monitorul Oficial” szerdai számában a rendelet már meg is jelenik.

Beszűnntetik a Rapid vonatokat?

(Oradea-Nagyvárad, november 19. Az Uj Kelet tud.) A nagyváradi vasútigazgatóság távirati értesítést kapott Bukarestből a CFR központi igazgatóságától hogy a néhány héttel ezelőtt beállított Rapid vonat közlekedését újabb intézkedésig beszüntetik. A CFR központi igazgatósága ezúttal is megállapította, hogy a Rapid vonat egyáltalán nem vált be és az igen kevés utas vette igénybe. A Rapid vonatnak egyébként eredetileg az

volt a célja, hogy közvetlen összeköttetést teremtsen Románia és Magyarország illetve Bukarest és Budapest között. A MAV hajlandóan is mutatkozott a Rapid vonat átengedni a határon Budapestig, de tekintettel arra, hogy a MAV menetrendje 1929 májusáig érvényes, a magyar államvasutak igazgatósága arra már nem volt hajlandó, hogy a Rapid-ért az egész országra szóló menetrendet megváltoztassa s ezért a közvetlen öss-

zeköttetést Budapestről nem lehetett megteremteni. Ez vezette a CFR központi igazgatóságát arra az elhatározásra, hogy a Rapid közlekedését november 20-tól a jövő év májusáig beszüntesse. A kolozsvári állomáson érdeklődtünk a hír autenticitása felől, ahonnan azt a információkat kaptuk, hogy a kolozsvári vasútállomást még nem értesítették a Rapid beszüntetéséről.

Panaszos levél a szerkesztőhöz

Kaptuk a következő levelet: Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A bánffyvárad póstán napról-napra fordulnak elő olyan rendellenességek, melyek a közönség legélesebb érdekeivel állanak ellentétben. Ezek a rendellenességek egyes esetekben visszaéléseknek is minősíthetők, melyekre ezúton van szerencsém a szerkesztő ur, illetőleg a postai igazgatóság figyelmét felhívni.

A napokban történt, hogy Herceg György itteni lakos részére ablakrolet-tek érkeztek, melyeket a posta, önkényesen két héttel tartott vissza a póstán. Még emel is súlyosabb eset az, mely Fischer Sámuel itteni lakossal történt Postautalványon 1500 lej érkezett címére s a pénzes kihordó csak 1000 lejt adott át számára. Az 500 lej különbözetet csak úgy sikerült megkapnia, hogy a címzett feljelentéssel fenyegetőzött s tanukra hivatkozott, akik igazolhatják, hogy nem 1000, hanem 1500 lej érkezett a részére.

A levelek elveszése, illetőleg helytelen kézbesítése szintén napirenden van a bánffyvárad póstán. Egy Grossmann nevű talmudista leveleit általában másnak kézbesítette ki a posta ami egész családi bonyodalomra vezetett. Ilyen esendélet folyik a bánffyvárad póstán.

Aláírás.

HÖLGYEIM!

A legújabb filz, Velour, bársonykalapok Lei 190-tól kaphatók a

CARMEN

kalapszalokban Cluj, Calea Victoriei 4. Alakítások, formálások 80 Lei.

Művészi

Perzsaszőnyeg szőtt gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökellékek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILÉ Oradea, Str. Ep. Ctoregarju (Uri-u.) 14.

— A Zsidó Választási Blokk gyűlése az Iparkamara nagytermében lesz. Ma délután négy órakor az Ipar és Kereskedelmi kamara nagytermében tanácskozássra ülnek össze az erdélyi Zsidó Választási Blokk és a Zs. N. Sz. nagyszabványosságának tagjai, akik előtt a bukaresti delegáció fog a tárgyalások eredményeiről beszámolni.

— A magyar közigazgatási reform. Budapestről jelentik: Az egypárti ma délután hat órakor érkezőt tart, amelyen a közigazgatási reform ügye kerül megvitatás alá. Az érkezőket részletes Bethlen miniszterelnök is, aki kifejté a reformmal kapcsolatban a kormány álláspontját s állítólag megnyugtató kijelentéseket fog tenni az irányban, hogy a kormány nem áll szándékában a különböző autonómiákat megszüntetni s így a kormánypárti körökben is felmerült aggodalmak fölöslegessé.

— A Kozákok sajtóbejelentője a Select mozgóban. Tolsztoj örökéletű regénye nyomán készült az a megkapó filmretek, amelynek vasárnap délelőtt volt a sajtóbejelentője a Select mozgóban. A kozákok vad, kegyetlenségben és háborúskodásokban eltöltött élete játszódik le a néző szeméi előtt ebben a filmben. korszerű rendezéssel és olykor művészi eszközökkel, melyek olykor a szerző emberi mélységében járó gondolatai is kifejezésre juttatják. John Gilbert bravuros alakítása komoly művészi teljesítmény. René Adoréna pedig egyik legsikerültebb kreációja az orosz parasztlány életteli megrajzolása. A nagysikerűnek ígérkező filmet a napokban kezdi vetíteni a Select mozgó.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak kik felejtethetetlen férjem, illetve testvérünk dr. Kohányi Menyhért elhalálozása alkalmával részvéteket kifejezték, fogadják ezúton hálás köszönetünket. A gyászoló család.

Antik ebédlő, komplett, nagyon szép kiviteben **olcsó árban** sürgősen eladó. **Rosenberg régiség heres kedőnél** Cluj, Calea Victoriei 5. szám.

A CLUJ **TACAMUL** ezüstárugárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjelen van elítva. **800-as finomság!** Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. - Visszateladónak: **"TACAMUL"** Ezüstárugár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A Telefon 4-82. Sürgőnycim: "Taoámul"

VEZUV Szabadalom bejelentve minden államban. **Veiszberger Timisoara.** Cluj képviselője: Klein Mihály, Str. Bucovina 18. Hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika legnagyobb vívmányai 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vasháléhoz alkalmazható! Gyártja: **Veiszberger Timisoara.**

Csak a jót

hamisitják és utánozzák lelketlen emberek, így az évtizedek óta bevált valódi

DIANA sósorszeszt

Óvakodjék a bevásárlásnál, hamisítványt — amelyet a törvény szigorával üldözünk — és értéketlen utánzatot utasítson vissza. Csak a Diana felírással valódi.

— A sikkasztó magyar rendőrkapitány ügye a budapesti törvényszék előtt. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék ma kezdte meg Szász Elek volt rendőrkapitány büntetőperének tárgyalását, akit tudvalevőleg a főkapitányság étkezéjével kapcsolatban hűtlen kezelés és okirathamisítással vádoltak meg. A tárgyaláson megjelentek Szász Elek büntársai is, névszerint: Leidl Henrik kereskedő, Soltész Zoltán és Fritz Károly vállalkozók. A bíróság mintegy száz tanút idézett be a tárgyalásra. A vádirat felolvasása után Szász Elek védője azt hangoztatta hogy a tárgyalás nem tartható meg, tekintettel arra, hogy a főkapitányság tisztietkezdje nem volt jogi személy és így nem tehetett mint károsult feljelentést. Ennek ellenére a bíróság elrendelte a tárgyalás megtartását, miközben a bíróságnak átiratot kézbesítettek, melyben a főkapitányság közli, hogy Szász Elek főhadnagy és jogi doktornak adta ki magát mely állítás valótlannak bizonyult. Ezen ezért a főkapitányság fegyelmet uton elbocsátott. Mióta Szász Elek akinek illetményeit november elsejével be is szüntették. Ezután a vádlott kihallgatása következett, aki állhatatosan tagadta a terhére rótt bűncselekményeket.

— Borzalmas autókatasztrófia Szolnok közelében, Budapestről jelentik: Tegnap Szarvas közelében Bukovác Jánosné egy kocsiából kiesett és súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt asszonyt rokonsága autóra ültette, akit Szolokra akartak szállítani a kórházba. Az autón az asszony apja Varga Mihály is helyet foglalt. Amikor az autó a Tiszaföldvár szolnoki vonat egyik sorompójához ért, épen akkor robbant el teljes menet sebességgel a motoros, amely az autót elűtötte. A karambol következtében a sofőr és Varga Mihály szörnyethaltak, az autón lévő többi utas pedig súlyos sérüléseket szenvedett. A szolnoki vasuti felügyelőségtől bizottságot küldtek ki azzal a feladattal, hogy a helyszínen vizsgálja meg, kit terhel a felelősség a borzalmas katasztrófiáért.

— Apponyi tárgyalásai Bethlen István miniszterelnökkel. Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf ma hosszú tárgyalást folytatott Bethlen István miniszterelnökkel. Politikai körökben az a vélemény, hogy ez a tárgyalás a király-kérdéssel állott kapcsolatban, melyről Bethlen István a napokban a parlamentben rendkívül fontos és érdekes nyilatkozatot tett.

SPORT

Színház

A Magyar

Kedd: Tisztelek operatőreido Ibolya, Bete Tompa Béla, vel. Premier zatszám 152. Szerda: Tisztelek odszor. Napidő zat 156) Csütörtök: Tiszte (3-adszor. Napidő zatszám 157) Péntek: Tisztelek (4-edszor. Napidő zatszám 158) Szombat: vasárna adás. Patt és I ne Bakerrel.

A Magyar Sz Keddén fél 4-kor lejtő. Szerdán fél 4-kor lejtő. Csütörtökön fél 4-ten a lejtő. Pénteken fél 4-kor lejtő. Szombaton: fél 4-ésfél 10-kor Patt zephine Bokerre ragyogóbb Patt 8 felvonásban. Vasárnap d. e. 11 tiné, 15 és 10 Sanssouci malobühr. Olga Tse Wilhelm Dieler Vasárnap fél 4-kor fél 10-kor: Patt zephine Bokerre Hétfőn fél 4-kor fél 10-kor: Patt zephine Bokerre

Országszerete boirányok közt zajlottak le a vasárnapi futballmeccsek

Romania—Universitatea 4:3 (3:0). A két rivális csapat találkozása izgalmas küzdelem után fenti eredménnyel a bajnokcsapat győzelmével végződött. A mérkőzésnek egyes momentumai nívós sportot nyújtottak, ennek értékét azonban teljesen leronja az a körülmény, hogy a szokásos boiránnyal végződött, melynek során az Universitatea hívei két Romania játékost tetteg inzuláltak. Az egyre ismétlődő boirányok megakadályozására már fölötte ajánlatos volna egy a szövetség mint a rendőrség radikális közbelépése. A mérkőzés egyenlő ellenfelek küzdelme volt, szerencsesebb csapat győzelmével. Gólvök: Horincas, Tabac, Hatiegan, Bradea (R) illetve Giurgiu, Major és Muresan (U). Jakobi bíraskodott.

Egyéb kolozsvári eredmények: KMSC—Hagibbor 5:0 (1:0), bíró Muresan. RMS—Sdoronyipar 1:0 (0:0), bíró Csöves.

Vidéki eredmények

Nagyvárad. NAC—Makkaba 1:0 (0:0). Bajnoki. Arad. Gloria CFR—Olimpia 15:3 (7:2). AMTE—Vointa 5:1 (2:1). AAC—ATE 3:1 (0:1).

Temesvár. TMTE—Kadima 3:2 (3:1). A TMTE már 3:0-ra vezet, amikor a Kadima fölynomult és kiegyenlítettse fenyeget. A TMTE közönsége kezdett fenyegető magatartást tanúsítani, mire a bíró a 35. percben lefújta a játékot és elmenekült.

Politechnica—UDR 3:0 (0:0). Petrosény. Jui—Banatul 1:1 (1:1). Barátogás. Brassó. Olimpia—IAR 3:2 (2:1). BMTE—BCFR 5:0 (2:0). Ivria—Unirea (Segesvár) 9:0 (3:0). Bajnokiak.

A Hargita—Coltea bajnoki mérkőzés elmaradt. A Coltea a Brasovia és az IAR kombinált csapata ellen játszott és 3:3 (1:2) eredménnyel végzett.

Bukarest. Macabi—Juventus 1:0 (1:0)

Külföldi eredmények

Megismételt bajnoki meccs. Budapest. Ferencváros—Nemzeti 1:1 (1:0). Hungaria—Somogy 9:2 (5:1). Ujpest—Kispest 7:1 (2:1). III. kerület—Sabaria 2:1 (1:0). Bocskay—Vasas 2:2 (1:0). Bástya—Budai 33-as 6:1 (2:0). Bécs. Admira—Slovan 6:2 (3:1). Sportklub—Hertha 4:2 (1:1). Rapid—Wienna 3:2 (2:0). Ausztria—FAC 2:2 (1:1). Wacker—Nicholson 2:1 (0:0).

Közgazdaság

A német egyezményen nem lehet többé változtatni — mondja Mihai Popovici

A pénzügyminiszter nyilatkozik az Uj Keletnek

(Bucuresti-Bukarest, november 19. Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután a miniszterelnökségi pártos folyosóján az Uj Kelet bukaresti tudósítójának alkalma volt beszélgetést folytatni Mihai Popovici pénzügyminiszterrel Románia aktuális gazdasági és politikai problémáiról. — Mi a véleménye a németországi megegyezésről? — kérdeztük. — Bármilyen is legyen a megegyezés és bármilyen formában is történt annak aláírása, a Németországgal való egyezményen változtatni nem lehet. — Mj igaz a svéd gyufatröszty kölcsönajánlatából? — Mióta az új kormányt installáltak, különböző forrásokból több ajánlatot is kapott a kormány. Így többek között a svéd gyufatrösztytől is. Az ajánlatokat most tanulmányozzuk. Sajnos, az idő nagyon előre haladt s az ország érdekei kívánják a lej minél előbbi stabilizálását, amely viszont a kölcsön felvételével

áll kapcsolatban. — Mikorra várja miniszter ur a lej stabilizálását? — Enne a kérdésre nem válaszolhatok. Az előző kormány hibát követett el akkor amikor nem is egyszer, megszüntette a stabilizáció dátumát, anélkül, hogy annak bizonyosságáról meg lett volna győződve. Annyi azonban bizonyos, hogy a stabilizációnak a jövő év első hónapjaiban meg kell történnie. — Miilyen kurzuson fogják a lejt stabilizálni. — Csak annyit mondhatok, hogy a törvényes stabilizációs árfolyam és a napikurzus között nem lesz lényeges különbség. A lej legutóbbi, mindenestre reletteltelen értékesökkenése spekulációk eredménye volt, a kormány azonban a Banca Nationalával karöltve, mindent el fog követni, hogy a lej stabilizása biztosítsassék. A spekulánsok rosszul fognak járni.

A nemzetközi kereskedelmi kamarák párisi konferenciája. A nemzetközi kereskedelmi kamarák központja november 17-ikén Párisban vezetőségi ülést tart, amelyen Jugoszláviát Marodios Iván a belgrádi kereskedelmi kamara főtitkára és Jovanovics Zsivko, a folyamhajózási társaságok szövetségének elnöke, mint szakértők vesznek részt. A nemzetközi kamara a dunai forgalom szabályozásának kérdésével fog foglalkozni. Statisztikai adatok szerint a dunai forgalom esőkkenően van és ezt azzal indokolják, hogy Jugoszlávia a folyamhajózást a Szávan és a löbbi mellékfolyókra csak hazai hajózási vállalatoknak engedélyezte. Ezzel szemben Jugoszlávia bizonyítani fogja hogy a dunai forgalom a háboru befejezése óta száz százalékkal megnövekedett és hogy alaptalan a szomszédos országok panasza, hogy a dunai forgalom esőkkenően van. A román és cseh szlovák delegátusok hasonló álláspontot fognak elfoglalni.

Nem lehet eladni a budapesti Viktóriamalom részvényeit? Budapestről jelentik: Tőzsdei körökben a Viktóriamalom részvényeinek alakulása nagy eselődést okozott. A részvények ugyanis névlegesen 10 pengős árfolyamon állnak, imndameltett azok eladása a lehetetlenséggel határos. Rövid idővel ezelőtt a részvények árfolyama még 24 pengő volt.

Az európai ipari szervezetek konferenciája. Prágából jelentik: November 19-én tartják meg Párisban ugyszólván az összes európai államok ipari szervezeteinek és testületeinek részvételével az európai ipari szervezetek konferenciáját amely egy európai, mint az egyes országokat érdeklő ipari problémák megoldásával fog foglalkozni. Csehszlovákiát dr. Hodác vezértitkár fogja képviselni, aki már el is utazott Párisba. Az ipari konferenciával egyidejűleg a nemzetközi kereskedelmi kamara is ülésezni fog Prágában, amely alkalommal különböző gazdasági kérdéseket informatív meg tárgyalása fogja az ülés programját képezni.

—Eljegyzés. Fischer Bellust, Fischer Albert butorgyáros leányát Gherlán eljegyezte Sinberger Géza Clujról.

— A szász írók estélye Kolozsváron. Az erdélyi szász írók szombat este tartották meg közös szerzői estélyüket a kolozsvári piarista gimnázium disztermében. Az estét Heinrich Zillich, a „Kling sor” szerzője vezette be okos, intelligens szavakkal. Utána Hermann Klöss, „Totentanz” című drámai költeményéből olvasott fel részleteket, szép és mély gondolatokat csillogtató részleteket. Egon Hajek verseket és novellákat nagy tetszés mellett. Utána Folberth Ottó olvasott fel novelláiból, amelyeknek főelemük a hangulatosság és színesség. Utójjára Zillich és Ervin Wittstock olvastak fel verseket és novellákat. Wittstock „Man ignoriert” című novellájából sok nemes, finom, emelkedett humor szólt a közönség felé, amely nagy tetszéssel honorálta a művészi derűt. A szász írók felolvasását, amely előadói tekintetben is elsőrangú nyújtott, az egybegyűlt közönség megkülönböztetett szeretettel fogadta. Az estély után társasvacsora volt, mely emelkedett hangulatban zajlott le.

Egy feltűnésteltető szabadalmat hozott forgalomba J. Weiszberger temesvári bádogárugyár cég. Egy készülékéről van ugyanis szó, mely minden kályhára alkalmazható s mint ilyen a kályha fűtőképességét megkétszerezi, valamint 50 százalékos tüzelőanyag megtakarítást biztosít. Alkalmunk volt e készüléket használatban megismerni és állítjuk, hogy a szabadalmazott „Vezuv” védjelsű készülék a fűtőtechnikai legnagyobb vívmánya. Rövid idő alatt olyannyira bevált, hogy számtalan magánlakásokon nyilvános helyiségekben stb. kívül már városi épületek kályháira is alkalmazzák. Véleményünk szerint e készüléknek jelentős szerep jut a fűtési idény alatt, különösen a mai tüzfűtők mellett. Clujon is már több ezer darab van használatban. Képviselet helyben és a környék részére: Klein Mihály, Cluj, Str. Bucovina 18.

— Gyilkolt egy bonbon. Prágából jelentik: Tragikus módon halt meg Prágában egy Buldra nevű ménök. A ménök egy bonbont vett a szájaiba és págeszáni kezdte. A bonbon olyan kemény volt, hogy beletörtött a foga. A fogat operálni kellett, vérmérgezés támadt és a szerencsétlen ember rövidesen meghalt. A ménök családja most kártérítési pert indított részben a fogorvos, részben a cukorkát előállító gyár ellen. A szakértők ugyanis megállapították, hogy a bonbon túlzottan kemény volt. Az özvegy szerint tehát a bonbongyáros okozta közvetve a ménök halálát és ezért 500.000 cseh-korona kártérítést követel tőle.

Érettségire közzétett felvételi és magánvizsgákra előkészítő BALGÓCZY magánintézmény Budapest, VIII. ker. Proza-tér 3. szán

Értesítés. Ez uton hozzuk tisztelt ügyfeleink szíves tudomására, hogy az első ízben érvénybe léptetett kötvényekre vonatkozóan a f. évi október 15-től november 15-ig terjedő időre esedékes díjfizetést feltételeink szerinti szabályszerű időn belül közvetlen befizetéssel f. hó 15-ig továbbá posta útján való befizetéssel f. hó 17-ig összesen 299 díjfizetés teljesítette. Ez alapon feltételeink értelmében a f. évi november 15-iki állomány alapján egy (sorrend szerinti) amortizáció eszközözlendő, melyet feltételeink 10. szakaszának első bekezdése értelmében 30 napon belül f. évi december 15-én fognak közjegyző útján kifizetni. A következő amortizáció sorshuzás után fog történni. „Standard” általános biztosító részvénytársaság.

Rádió, csillárok, égők, villanszerelés CONSTRUCTIO Cluj, P. Unirii 32. Telefon: 83.

LITHYNIA Gyógyvíz Paptamási ásványvíz Gyantor-, vese-, hólyag-, epe- és csuibanak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA vízfűtő-üzem, Cluj, Calea Regele Ferdinand

TÖZSDE

Valutapiac 1928 november 19 (Rador) Table with columns: DEVIZAK, Kolozsvár, Zürich (Nyitás, Zárlat), Páris, Bukarest, Budapest, Bécs, Prága, Newyork. Includes exchange rates for various currencies.

ALFONS, A NÉGER

írtta: Otto Alfred Palitzsch

Szinte egy reggel — a halkereskedő ép irissen fogott halait kiáltozta és kiáltozta az uccán — Ricotti professzor megismerte a sorsot. Ez a sors egy nyitott ablakban állt, a szemben levő szállófényben s keskeny vállain egy szöke, álomtól kimosott leányfejet emelt. Ricotti, aki a kaszinó verandáján ült és koros tanítványainak nyugtáit írta alá, figyelmesen nézett át hozzá. Az arc idegen volt számára, valami azonban volt az arcban, nem annyira az arc egyes vonásaiban, mint inkább az összbenyomásban, a tisztaságban és kedélyben egy kifejezése, amely egy asszonyra emlékeztette, akivel már sokszor találkozott az életben. Valami ült ismerős volna, avagy valami egykori régi szerető? A professzor ur mélyen elgondolkozott és elmeerült a multba. A képek úgy keringtek körülötte, mint egy buvár körül a levegőbuborékok s ebben a zavarban kísérelte meg, hogy valamit értelmet olvasson ki a számmal fedett fehér papíron. Hirtelen fölélt, hirtelenbőli, mint ahogy az ílem egy fanárhoz illik s egy pillanatra fölbámult. A leány egy közönyös pillantással siklott el fölötte, azután pedig megfordult és eltűnt a szoba sötét mélyén. Ricotti a szíve körül egy csöpp nyomással felismerte. A hölgy Jeanette volt, ama Jeanette ösképe, aki csak déli tizenkettőtől délutáni egy óráig szokott átvátozni ama drágalátos festményvé, amilyennek ismerte.

Amikor Ricotti visszatért a tintatartóhoz, egész testében remegett. Az volt az érzése, hogy meztelen leányt lesett ki titkon, sőt még ennél is igaztóbbat érzett, egy leányt, minden maguk nélkül, egy hüvelyneküli arcot. És ez az arc a váratlan könyvtárköztetés minden erejével beléje vésődött. Jeanette és Jeannine ebben a pillanatban egyszer és mindenkorra elváltak tőle, mert az egyik ezen a sápadt őszi délután emberalakban jelent meg előtte, aminek következtében a megszokott eltűnt előle a smink és a puder sűrű és mágiikus rétege mögött. S mert a férfiak, ugyanúgy mint Ricotti, az élet benyomásával szemben érzékenyebbek, mint a művészet titkaival szemben, ezért ebben az órában elfelejtette az egyiket. Jeanninát s a szerelem és a gyengédség után való epedésének minden sóvárgását Jeanette felé irányította.

Ricotti azonban sokkal diszkréttebb volt, semmint, hogy szerelmét megmutassa volna. Az Istennökét még akkor is, ha az Istennök elfátyolozták magukat, csak a messzeségből csodálta az ember. Azt a gondolatot, hogy Jeanette megszólítsa, feladta. Csak amikor táncolt és balkezeinek kis ujját szokásszerűen egy kicsit begörbítette, simogatta csodálkozó és gyengéd pillantásaival.

Ez a gyengéd és lebegő hangulat, amellyel Jeanette találkozott, tartott egész addig az estig, amelyen Alfons, a néger megjelent. Ez a néger egy hatalmas, szélesvállú fickó volt, akinek nagyon fekete képében fekete fogak csillogtak. Alfons rendes körülmények között egy párisi revü-színházban énekelt a hazájáról s ezeket a dalokat főleg azért fogadták olyan viharos ünnepléssel, mert senkinek értett belőlük semmit. Ily módon Alfons meglehetősen jómódu volt, még ha ezáltal nem is lett civilizáltabb, aki azonban megengedhette magának, hogy egy nagy turakocsiban egyenesen a Place de la Concorde-ól F. fürdőhelyi kaszinóba éljen. Eleinte egy sarokban ült, sokas kenyeret evett és citromos limonádét ivott. A polgárasszonyok, sőt még Jeanette és Jeannine is a szemük szögletéből nézték. Nyitlan ugyanis senki sem merte nézni, hisz egy néger irányában mutatott érdeklődés neveléséget jelent. Ennek következtében

tehát nagy ügyesen úgy tettek, mintha semmi sem történt volna az unalmas kaszinóban, ahol még a papírgöndörök is olyanok voltak, mint a hervadt, elkopott nagyapák.

Amikor azonban a következő charleston alkalmával Alfons, a néger megjelent és megelégedett magyogással mutogatta a fogait s egy leányt megszólított és egy megszédített vadállat lágy elegánciájával táncolni kezdett, akkor az izgalom hullámai csaptak át a termen. Ricotti sajátos figurái között megérezte az ellenséges erőt. Szemében fantomként jelent meg a néger ábrázata, aki fogával a kaszinó fáradsággal szerzett kétséges elegánciájába látszott tépázni. Az a mesterséges feszesség, amelyet a professzor ur olyan nehéz fáradsággal hozott létre, — összeesett. Még a csőrömpölése is hallatszott.

Tíz perccel később a néger már Jeanettevel táncolt. Háborzongatóan szép volt ez a kép. Az idősebb dámákat a démoni pusztulásra emlékeztette. Ugy látták, hogy egy vakítóan hófehér szűz libeg az izzadó, sajátos fajszaot árasztó állat mancsai közt.

Ricotti megremevedett. Valami gipszkötés-féle kerekedett a tagjai körül. Jeanette, az ő Jeanetteje egy fogait csattogató orángután karjai közt! Legelőbb is így tűnt a professzor ur előtt, aki, dacára a mindenféle sorsesapásoknak, nem szokott le arról, hogy az élet romantikus rémületek közt lássa Jeanette arca viszont a zabolátlan öröm vonásai közt ragyogott. Jeanette, aki heteken keresztül nem volt egyéb egy néma faldísznél, most hirtelen a legforróbb festiességgel árulta el. Arc-kifejezése úgy hullott szét, mint egy drága freskó, amely a szél és az időjárás viharában már nem tud megállni a falon. A szemét ragyogtak, az ajka remegett s a lábai bíbós vonalakban kigyóztak.

Ez a látvány elviselhetetlen volt. Ricotti megszabadította magát az iszonyat gipszéből, a táncsterem közepén pár lépést tett előre, azután nyersen és rekedten kiáltotta:

— Így tilos itt táncolni!

Mindannyian nevettek. A néger jóakaratu szélességgel, az asszonyok hisztériásan, a pincérek pedig kárörömmel. Már megjelent a tulajdonos — „a gazdám”, mint ahogy később Ricotti szarkasztikusan megjegyezte és röviden és szigorúan a táncmester urat a sarokba parancsolta:

— Ön túllépte a hatáskörét! Nem akarok még egyszer ilyesmit hallani!

Ezután pedig ugyanazzal a fagyossággal mondta ki, hogy: „köszönöm”, mint ahogy magasrangú tiszték szokták engedetlen hadnagyait elbocsátani.

Ricotti professzor elhagyta a termet. Odakint éjfekete házak közt fűtyült a szél.

Egy álmatlan éjszakán egy emberi szívben nagyon sok minden történik. Amikor Ricotti másnap a kaszinó verandáján ült, el volt határozva, hogy ökölcsepásokkal ezt a néger állatot menekülésre bírja. Erőszak, erőszak ellen — gondolta, miközben pedáns gondossággal állította ki nyugtáit.

Ismétlő rombadőltek, fátylaikat elvitte a csatorna fölött lebegő szél s az egyetlen, amit még meg tudott menteni, az az emlékezet volt, s ezt becsületesen akarta megőrizni szívében.

Este, amikor Ricotti a kaszinóba jött, már nem volt az a professzor ur, már nem volt a pedánsleptű táncmester, már ismét a vagabund volt. Már ismét érezte az országutak nyers szagát s kezelt, bárha sokáig mimelték az elegánciát, ismét erőteljes és öntudatos kezek voltak, amelyekkel a fekete állat megmasszírozza: gondolta ő.

Alfons, a néger azonban az előző éjszaka Jeanettel az oldalán, elhagyta a

fürdőhelyet. Turakocsija hangtalan siklott a fehér országúton, Normandia felé.

Köröskörül erről beszéltek s amidőn a professzor este kilenckor a táncteremben megjelent, a polgárasszonyok beszélgetése úgy zizegett, mint a nád az alvó tavon:

— Hallotta már...?

Ricotti elfordult. A saxofon fűtyülése és üvöltése ebben a pillanathban Istenkísértés volt számára és érezte, amint a hideg kiver a hátán. Az Istennő halotti éneke volt ez. Ezután pedig összecsomagolta a kis batyuját s egy há-

tulsó ajtón kilépett a szabadba és elmerült a sötét utakon.

A felhők között egy hideg és dagadt képi hold uszott. A makulátlan tisztaságu parton halászbárkák árnyéka feketellett. A pusztá mezők fűvén kemény őszi szél zenélt. Ricotti, aki lakcipőjét egy gunyos mosollyal a kaszinó üres konzervdobozai közé dobta, meztelán ment menekülő vagabundként a homokhalmokon át.

Megszabadulva az előkelőség terheitől, ismét csalódva, ismét megörve vándorolt Boulogne felé.

Hogy Boulogneban mit keres: nem tudta. A szél keresztülfújta a haján. Csúgák és fiatal füvek surolták a lábát. S ő maga lassan énekelt.

Tudta, hogy a legközelebbi reggel a legszerencsétlenebb ember lesz az egész világon.

(Vége.)

Altalena (V. Jabotinsky) regénye:

Richter und Narr

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Ára kötve 335 lej, füzve 225 lej.

Müller Vilmos klinikai

RECIPEKÖNYV 1929.

Ötödik kiadás. 1800 oldal. Két vaskos kötet

Száz professzor hatalmas együttes munkája: Az orvosképzés minden ágában a legkövetkezőbbet nyújtja. Felöleli az orvostudomány legújabb eredményeit, hasonló szakmákat is több klinikáról ismerteti. Aki minden utat akar ismerni egy-egy bonyolultabb probléma kapcsán, amely a betegágnál fölmerül s több buvárnak, több klinikusnak véleményét akarja hallani, aki a mai finom aetologiai, biologiai és laboratóriumi kutatások alapján a betegségek praevencióját keresi, az a „Recipekönyv”-ben mindent megtalál, mert az az orvostudományok minden kérdését a leggondosabb körültekintéssel felöleli terapeutikus lexikonja fejlődött. Az orvostudomány egész területét teljesen átfogó műben megtalálja az orvos a teljes sebészeti, szemészeti, szülészeti műtétant, a mindennapos orthopédiai műtéteket, pompás rajzokkal. A „Klinikai Recipekönyv” prospektusát és tartalomjegyzékét kérésre megküldjük.

A kétkötetes egész vászonba kötött mű ára 1900 lei

Megrendelhető, részletfizetésre is, az UJ KELET könyvostályában.

Guszmán József dr. és Engel Károly dr.:

A SYPHILIS

Szükséges volt, hogy a syphilis kór- és gyógytana a speciális szakok szerint nyerjen részletes földolgozást, mert csak így vált lehetségessé, hogy a gyakorlatban élő orvos a luesnek bármely, őt közelebről érdeklő részletét pontosan és alaposan megismerje. A nagyszámú (207, részben színes), élethű és kiváló ábra folytán a mű atlasznak is használható, azzal az előnnyel azonban, hogy az ábrák ugyancsak egységesen, az egész szervezet syphillises bántalmait illusztrálják.

A munkatársak által megírt fejezetek címét a következőkben adjuk: Blaszkovics László: A szem syphillises megbetegedései, Engel Károly: A belső szervek syphillises betegségei, Entz Béla: A syphilis kóroktana és kórbonctana, Guszmán József: A syphilis általános patológiája. Az állati syphilis. A syphilis terápiája, I. általános és II. különleges rész. A bőr- és nyálkahártyák syphillise. A syphillises általános diagnosztikája. A szívkoszorúérrendszer syphillise. A nem-i szervek syphillises betegségei. Syphilis és házasság. Heim Pál: A világra hozott syphilis, Lénárt Zoltán: Az orr, garat és gége syphillise, Rejtő Sándor: A hallószerv syphillises megbetegedései, Sarbó Artur: Az idegrendszer syphillises bántalmait, Vas Bernát: Biologiai eljárások a syphilis fölismerésére, Verebély Tibor: A csontok syphillise. Az izületek syphillise.

A 732 oldalos könyv 16 színes és 49 egy-színű melléklettel jelenik meg. Ára: **1800 lei**

Megrendelhető, részletre is, az Uj Kelet könyvostályában.